

מי ימנה את מספר אנני-הפנה

פני, ואלה שעברו לא נעצרו לידי המושטת. הייתי מהפך בהרהור: אינני יודע משום מה עלתה במחוי אותה שעה של גדלות ונוכחות, כי מקום זה שרגלי עומדות עליו נועד לשיכון הג' דול ההוא. הסתכלתי סביבי, חולות, חולות, שיחים בודדים, באוסף טרנס, ממש כמו באותו יום, אלא שבלי ההמונים הרועמים.

ירדתי מהכביש וחפשתי בחולות זכר לבית. מרחוק ראיתי אדם מחמר אחרי חמור. השגתי אורו ואמרת שלום והלכתי אחריו, היה זה אכר אחרי שנות הששים, כסוף גב במקצת מעמל חיים. הוא ענה לי שלום ושאל למעשי כאן; ספרתי לו כל אותו מעשה ואמרתי, כי אני מחפש אותו מקום של אבן-הפינה. הוא אמר, כי אף שעבר מאז הרבה זמן, הרי גם הוא זוכר אותו מעשה שהיה זה יום גדול. את מקומה של אבן-הפינה הוא, כמוכן, אינו זוכר, כנראה, שהחול כיסה אותה. שאלתי מינין הוא, וענה לי שהיא מהכפר הסמוך לכאן כמה קילומטרים וחזור הוא עכשיו מהעיר הסמוכה. למי רות שעברו תשע שנים מני או הוא עדיין זוכר אותה שעה גדולה, ואין הוא זוכר כל שנתיי בארץ. — ובארץ נמצא הוא כבר הרבה זמן, מימי ברל בכנרת, כ"שבאנו נערים בעליה הש" ניה", — טקס רביעם כזה להנחת אבן-פינה.

אני שואל אותו מה נשמע. והוא משיב כנהוג, חיים. ואז הוא נזכר ומוסיף, כן, בסביבה שלנו הניחו בימים האחרונים ארבע אבני-פינה, למושב זק" גים אחד ולבית-חולים מרכזי. היו הרי בה אנשים חשובים, הוא אומר, היה יפה, ז'אמו הרבה. הוא ראה אפילו את התכניות והציור של בית-מושב-הזקנים שהדיפסו על נייר לבן ועומדים לה' יציעם באמריקה, כדי שהאנשים ישלחו דולרים.

הרהרתי באותה שעה, שאילו קיבץ מישהו את כל התכניות שנשלחו מכאן לחו"ל על אבני פינה שהוגחו במקומות שונים בארץ, כי אז היה מדמה בנפשו, כי שוב לא נותרה עוד פינה פנויה בארצנו. תודה לאל, שעוד מצויות כאן אוצרות נרחבות לפיתוח...

כאן שתק חוט מחשבותי. רביסרן הואיל להיעצר על ידי הרהורי נבלעז כאילו בחשכת הלילה.

זה היה, אם איני טועה בסוף 1941 או בתחילת 1942. תזכרו אל נכון, כי בשעתו הוקם רעש גדול סביב הענין. באחד המחזות מצפון לתל-אביב עמדו לבנות שיכון גדול, ממש עיר חדשה, עם בית-עם ציבורי, בתי-קולנוע ובתי כנסת ובתים של חמש קומות. גנים לג' דולים וגנים לקטנים ועצים ושדרות. כבישים רחבים ומדרכות נוחות. ממש אמריקה. וישבו מהנדסים ימים וילות ורשמו והגישו תכניות אחת אחרי הש" גיה.

תזכרו זאת אל נכון משום שהעתונים שלנו הירבו לכתוב על כך. מכתבים רבים נשלחו על נושא זה אל העורך וכן הופיעו תמונות לרוב של העיר ושל האדריכלים, המחנכים, יושבי ראש המועצה, וכו' וכו'.

הייתי גם אני באותו מקום של עיר העתיד. ביום שעמדו להניח את אבן-הפינה. נתאסף שם קהל עצום, אלפי אנשים. על הבמה המיוחדת שנבנתה לכבוד המאורע ישבו האנשים החשובים, כמה מהם נעשו ברבות הימים לשרים בממשלת ישראל. באיחור של שעה קמו הנואמים בזה אחר זה ודיברו על ערך היום הגדול הזה, ועל האושר שנפל בחלקנו שהגענו עד כאן. לבסוף קראו את מגילת היסוד והיתה זו מגילה נרגשת מאד: הרי ידעתם את הנוסח: "נתאספנו כאן פליטי כל הארצות אחרי אלפיים שנה של גלות לבנות מחדש וליצור... ונשבנו... והרינו מוכנים... ונעמוד כחומה בצורה... כצוק בים בימי סערה וכו'. ופסוק מהתנ"ך, מהנביאים ומביאליק וגומר. אתם שמעו תם את כל זאת עשרות פעמים ויותר.

והיו אנשים שבכו לגודל הרגע. ואחרי קריאת המגילה נתקרבו כולם זה לזה ולחשובים בקהל ניתנה כף של מלט וכל אחד מהם השתתף בייריית היסודות. אנשים התנצחו ורבו, זה עם זה, על הכבוד להטיל אותה כף של מלט, ונדמה לי שהרבה כסף ניתן לקק"ל, לקרן היסוד או לכל קרן אחרת, כדמי כבוד. האנשים מדי או כף והריעו הידד, צלמים עם מצלמות גדולות וקטנות הנציחו אותו רגע, כתבי העתונים רשמו בנפסקיהם רשימות ארוכות ואת מגילת היסוד הניחו בבור המלט, כדת וכינון. אחרי כן, לקול תשואות המונים, גזר במספרים — נדמה לי שהיה זה ראש הממשלה של עכשיו, או אישיות מרכזית אחת רת — סרט כחול וחיך לצלמים. האני שים שרו את התקופה בהתרגשות רבה והתפורו לכל עבר. כשהם נתונים לרוי שם החזק של המאורע.

למחרת יצאו העתונים בכותרות גדולות ובצלומים ובמשך שבועות הרבה אחרי יום גדול זה הכרזו, כי הנה, הנה עומדים כבר להתחיל לבנות את העיר הזאת וחברה גדולה פלמונית מאמריקה משתתפת בבנייה בסכומים גדולים, ושר גדול מאחד המקומות בחוף לארץ שלח מברק של ברכה.

זוכרתי בכל אותו מעשה ביום אחד, שעה שמכונת-המשא שתפסתי ב"טרמפ" הורידה אותי באמצע הדרך, שכן שהיא פנתה בשביל צדדי לקיבוץ קרוב. עמ' דתי בקצה הכביש, היתה או שעת ערבית, מכוניות הרבה לא עברו על

י. ד. נכנס לפתע למסעדה, כפרץ-רוח חזק, ואמר לאבא קטינא: "האוטובוס לגיינסוויל עומד להגיע. הלא תלוה אותנו אל התחנה?". "לא. אני עייף עד מוות", השיב אבא קטינא אחרי דממת-מה. לחצתי את ידו: "להתראות, אבא קטינא. אלף אלפי תורות".

בתחנת האוטובוסים אמר לי י. ד., בהפרדו מעלי:

"מובטחתי שאבא קטינא עוד יתענין בך, ויתן לך בקרוב הודמנות נוספת להרוויח כסף בצורה קלה". השבתי לו, שהתחרות בטארי לא היתה דוקא מן הקלות, אלא שבכל זאת לא הרווחתי מימי 300 דולר במהירות כזו. והנה עלתה בעיניו הנפוחות של י. ד. הבעת תמהון.

"אין כל צורך לשטות בי, רחמיא", אמר "ראיתי איך שמארגן ההתחרות נתן לאבא קטינא 130 דולר בשבילך, שהם 20% מההכנסה".

לא היה סיפק בידי לבקש מי י. ד. הסברות נוספות. נחירתו של מנוע התי גברה על קולי, וי. ד. דחפני לתוך האוטובוס.

למחרת כתבתי לאבא קטינא ושאלתי, מדוע מסר לי 170 דולר יותר מן המגיע לי — תוספת תשלום שלא יכול היה לתיתה אלא מכיסו. כיון ששכחתי מה תורת הפנסיון שלו, שלחתי את המכתב על פי כתובת המארגן, שבש"ב בילו נכנסתי להתחרות. פעמיים כתבתי ופעמיים הוחזרו לי מכתבי בהערה "לא יודעי".

מקץ חדשים כתב לי י. ד. והציע לי לקחת חלק בהתחרות-בוקס חשובה בטאמפה. נענית להזמנתו. י. ד. קיבל את פני בתחנה ודחפני לתוך מוגי. "מה שלום אבא קטינא", שאלתי. י. ד. הסתכל בי שניות אחדות בדיממה.

"כלום אינך יודע? אבא קטינא מת".

דבריו פגעו בי כמהלומה בבטן.

"מתי?" שאלתי. "בוקר אחד, למחרת צאתך לגיינסוויל. בעלת הבית שלו מצאה אותו מת במיטתו. ללא ספק חדל הלב מדי פוק", הוסיף י. ד., בספתו על חזהו. שעה ארוכה לא יכולתי להוציא הגה מפי.

"ההיתה לו משפחה?" שאלתי לב-סוף. "רק הבחור האחד הזה", השיב י. ד. "אויזה בחור?".

י. ד. נעץ בי מבט נוקב. אחר כך, כשהבינן לבסוף את סיבת תדהמתי, לב" שו פניו העצובים ארשת מזורה. "מה? אתה לא ידעת? בילי טארי הוא בנו של אבא קטינא".

משקל 100 הקילוגרם שלי, רמסתי את רגליו ואילצתי, על ידי שורת התקפות פראיות, להדחק אל החבלים ולהחליק על פניהם; ידעתי מתוך ניסיון, שכתור צאה מתמרון זה יחרתו החבלים סימנים אדומים ובווערים בגבו. השופט ניסה להפריד בינינו. המהלומות שהנחתי על טארי לא היו אלה בעלות כוח יחסי, אבל הכיתי בכף יד פתוחה ובאופן, ששורכי כפפותיו פצעו את פני יריבי. כשהצליח השופט לבסוף להפריד בינינו, העמדות פנים כאילו מאבד אני פתאום את שיווי המשקל, ואחד ממרפקי, פגע, שלא בכונה כמובן, בפניו של טארי. הוא מעד והתגודד. כשהתנפנפתי עליו מחדש, הרים את ברכו בניגוד בולט כל כך לכל הכללים, שקהל הצופים פרץ כאיש אחד בשאגה. אבל אני הצלחתי לנטות הצידה. ורק ירכי נפגעה על ידי פיקת ברכו של טארי. באותו רגע עצמו פגעה שמאלי במהירות הבוק בלחיו, והוא כרע ונפל.

עברתי על פני החבלים החוצה מב" לי לחכות לספירה. בכל זאת עוד הס" פקתי לראות את אבא קטינא, כשהוא מתפרץ לתוך הורה ולוקח את טארי בזרועותיו כדי להחזירו לפינתו.

לאחר שהתלבשתי הלכנו, אבא קטיני גא ואני, למסעדה קטנה. אבא קטינא נראה עייף מאד. הוא הוסיט לי צרור שטרי כסף. מניתי אותם — היו אלה 300 דולרים, שמתוכם הוצאתי והגשתי לו 75.

"לשם מה אתה נתון לי את אלה?" שאל.

עניתו לו כי הם דמי-התיווך הרי גילים המגיעים לו, 25%. אבל הוא דחה את השטרות מעליו.

"אינך חייב לי מאומה, ידידי". מקץ רגעים אחדים אמרתי:

"אני מצטער מאד מאד על שנאלצתי להלחם בצורה כזאת. אך הרי ראת את טארי במעשיו, האין זאת?". הוא הסכים במנוה-ראש, מבלי להשיב תשובה.

"בחודאי, תיגש עכשיו לבחינות?", שאל פתאום.

עניתו בחיוב, מופתע למדי. "הצלח תצליח, אני בטוח בכך", הוסיף.

שמיני

לפברואר

1950

סירת המפרש

ב'11 ביוני 1948 נהרג האלוף דוד מרכוס שעמד בראש כוחות צבא-ההגנה בדרך לירושלים. על פי פתק קטן, שנמצא בתיקו יש להניח, שלבו ניבא לו את קיצו כי קרוב. השורות המעטות נשלחו לאלמנתו, ואלו הן:

עומד אני על שפת הים. לא הרחק ממני פורשת סירת-מפרש את מפרשיה הלבנים למשב רוח-הבוקר ומתרחקת לאסח אל המרחב. מעין השראת כוח יופי נאצלת ממנה. עומד אני ללא נוע על החוף ומסתכל בה כשהיא נעלמת באופק. פתאם אומר מישהו:

"הנה! היא הפליגה!"

אכן, היא הפליגה. אבל לאן? היא התרחקה ממני, ותו לאו. תרניה, גופה, כבליה, לא נשתנו מאז הרגעים האחרונים. עדיין נמצא על סיפונה אותו מטען של חיי-אדם, שהיא מובילה אל תעודתם. ראיתה הולכת וקטנה, אבל למעשה לא נשתנו מימדיה. ובשעה שמישהו על ידי קרא:

"הנה! היא הפליגה!"

נמצאו בעבר השני אנשים. שמפיהם פרצה קריאת השמחה:

"הנה היא! היא מגיעה!"

"זהו המוות!"

מציעים לך מזרון
תענוג עליו לישון
הוא יפה, קפיצ'ו זזול
מאש, "פרדיו" לכר